

حاشه تحلیلی بر مکاسب محرّمه شیخ اعظم انصاری

www.ketab.ir

سید حسین منافی

با مقدمه استاد محمد توکلی

سرشناسه	منافی، سید حسین، ۱۳۶۲-
عنوان قراردادی	المکاسب فارسی. شرح
عنوان و نام پدیدآور	حاشیه تحلیلی بر مکاسب محرّمه شیخ اعظم انصاری/سید حسین منافی؛ با مقدمه محمد توکلی.
مشخصات نشر	تهران: خرسندی، ۱۳۹۶-
مشخصات ظاهری	۳۱۲ ص.
شابک	978-600-114-820-0
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	کتابنامه. ص. [۳۰۷]-۳۱۲: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق. المکاسب -- نقد و تفسیر
موضوع	معاملات (فقه) * (Transactions (Islamic law)
شناسه افزوده	توکلی، محمد، ۱۳۶۴-، مقدمه نویسنده
شناسه افزوده	انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق. المکاسب. شرح
رده‌بندی نسخه	۱۳۹۶ ۷۰۳۸ م/الف/۱/۱۹۰ BP
رده‌بندی دی‌بی	۲۹۷/۳۷۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۹۱۷۶۱۳

انتشارات خرسندی

تهران، خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان افی نژاد - نرسیده به خیابان دانشگاه -

پلاک ۱۷۴ - واحد ۳

تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ - ۶۶۱۰۵۸

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی. تلفن: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۱۲. تلفن: ۶۶۷۵۵۹۱۰-۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید برنی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

حاشیه تحلیلی بر مکاسب محرّمه شیخ اعظم انصاری

سید حسین منافی

چاپ اول: ۱۳۹۶ - شمارگان: ۵۰۰ جلد

صفحه‌آرایی: الهام پیدایی

قیمت: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-820-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۸۲۰-۰

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه اسرار محمد توکلی
۲۵	روایات مکاتب
۳۶	نوع اول: اکتساب اعیان نجسه
۳۶	معاوضه بول
۴۰	بیع عذره نجسه
۴۳	معاوضه خون
۴۴	بیع منی
۴۶	معاوضه میتة
۵۸	بیع مملوک کافر
۵۹	بیع کلب غیر هراش
۶۲	معاوضه عصیر عنبی
۶۳	معاوضه دهن متنجس
۹۰	نوع دوم: ما یحرم لتحریم ما یقصد به
۹۰	ما لا یقصد من وجوده علی نحوه الخاص اِلَّا الحرام
۹۳	ما یقصد منه المتعاملان المنفعة المحرمة
۱۰۶	ما یحرم لتحریم ما یقصد منه شأناً
۱۰۸	نوع سوم: ما لا منفعة فيه محللة معتداً بها عند العقلاء
۱۱۰	نوع چهارم: اکتساب از فعل حرام
۱۱۰	تدلیس ماشطه

۱۱۵	تشبه مردان به زنان و بالعکس
۱۱۷	تشبیه
۱۱۸	تصویر
۱۲۴	تطفیف
۱۲۴	حفظ کتب ضلال
۱۲۷	رشوه
۱۳۵	سب
۱۳۶	غبن
۱۴۱	غناء
۱۶۷	قمار
۱۷۱	قیادت
۱۷۲	قیافه
۱۷۲	کذب
۲۰۷	لهو
۲۱۴	نجش
۲۱۵	نمیه
۲۱۶	ولایت پذیری از سوی جائز
۲۲۳	هجاء مؤمن
۲۳۵	نوع پنجم: تکسب به واجبات
۲۵۹	بیع مصحف
۲۶۷	جوائز السلطان
۲۹۲	خراج و مقاسمه
۳۰۷	کتابنامه

پیشگفتار

در طول تاریخ تشیع، فقهاء و اصولیین زیادی ظهور و بروز کردند که یا دارای ابتکار و خلاقیت بودند و موجبات پیشرفت این دو علم را فراهم آوردند و یا این که در ترویج و تشیخ آن کمک نمودند.

به تدریج ادوار مختلفی در این پیشرفت ها شکل گرفت. یکی از کسانی که در پیشرفت اصول و فقه تشیخ سازی ایفاء کرد شیخ اعظم أنصاری (عطر الله مرقدہ الشریف) می باشد.

ایشان این دو علم را به شکل قابل توجهی ترقیم داد، ولی متأسفانه آن گونه که باید و شاید کلمات او مورد تحلیل دقیق قرار نگرفت تا جایی که برخی مبانی او که در کتاب مکاسب از آنها بدون تصریح بسیار استفاده می شد مغفول واقع شد و برخی مبانی او توسط فقهاء بعدی به خوبی تلقی نشد و لذا مورد اشکال قرار گرفت.

آیت الله شبیری زنجانی راجع به مقام علمی ایشان می فرماید: «در حال حاضر تحقیقات شیخ در هر مسأله ای جزء تحقیقات درجه اول است و این گونه نیست که بگوییم اکنون علماء ۱۶۰ سال تحقیق کرده اند و به آرای بهتری از آرای شیخ دست یافته اند و نظریات اصولی و فقهی شیخ دیگر کهنه شده است، بلکه درست بر عکس است و چنین به نظر می رسد که آرای شیخ مرحله نهایی را طی کرده و پس از وی تنزل آغاز شده است. به هر حال تفوق علمی شیخ در یک قرن و نیم گذشته قوی است که جملگی بر آنند. شما رسائل را با کتاب های دیگر مقایسه کنید. ببینید چقدر

فکر بالاست! همین مسأله انسداد را نگاه کنید، انسان را مهوت می‌کند. آنقدر
 ابتکارات مرحوم شیخ زیاد است که نمی‌توان آنها را فهرست کرد.»
 یکی از مهم‌ترین کتب ایشان کتاب مکاسب است که دقت‌های کم نظیر ایشان در
 آن تبلور و تجلی یافته است.

بخش مکاسب محرّمه این کتاب از بخش‌های مهم این کتاب می‌باشد؛ زیرا بحث
 های وایی زیادی در آن دیده می‌شود و از این رو ایشان بیش از دیگر بخش‌های
 مکاسب مبانی اصولی و فقهی را تطبیق نموده است.^۱

ولی متأسفانه آن‌ها که شایسته است، این قسمت از کتاب مورد تحلیل و تدقیق و
 بررسی قرار نکرده و بررسی محشین مکاسب، این بخش را حاشیه زده‌اند و
 کسانی که این بخش را حاشیه زده‌اند در بسیاری از موارد دقت‌های کلام شیخ
 اعظم را منعکس نکرده‌اند.
 از این رو لازم دیدم با نگارش تعلیقه‌ای تدقیقی تحلیلی تا حدّ زیادی زوایای کلام
 ایشان را تبیین و مورد بررسی قرار دهم.
 پیشینه تحقیق:

چنانچه اشاره شد برخی از فقهاء این قسمت از کتاب مکاسب را حاشیه زده‌اند که
 به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

۱- التعلیقة علی مکاسب الشیخ الانصاری: آیت الله میرزا حبیب الله رشتی.

۲- حاشیة المکاسب: آیت الله سیّد محمد کاظم طباطبایی یزدی.

۳- حاشیة المکاسب: آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی.

۱- برای آگاهی از مبانی اصولی ایشان به کتاب مبانی اصولی شیخ اعظم انصاری رجوع شود.

۳- غاية الآمال: آیت الله شیخ محمد حسن مامقانی.

۴- حاشیة المكاسب: آیت الله شیخ علی ایروانی.

۵- هدایة الطالب: آیت الله میرزا فتّاح شهیدی.

۶- إرشاد الطالب: آیت الله شیخ جواد تبریزی.

در پایان از کسانی که حقیر را در این نوشتار یاری نمودند مخصوصاً فاضل ارجمند مهدی صوته و فاضل ارجمند سعید طاهری نیا تشکر می‌نمایم و امیدوارم این ناچیز مقبول درگزارش بی‌قرار بگیرد و الله ولی التوفیق.